

להתחיל מבראשית.

על ימי הבריאה ועלינו.

ספר בראשית פרק א : (א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:

תרגום ירושלמי על בראשית פרק א פסוק א

(א) בראשית בחוכמא ברא יי:

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן א

פי איש הישראלי צריך תמיד להסתפל בהשכל, של כל דבר, ולקשר עצמו אל התקמה והשכל שיש בכל דבר, כדי שיאיר לו השכל, שיש בכל דבר, להתקרב להשם יתברך על - ידי אותו הדבר. פי השכל הוא אור גדול ומאיר לו בכל דרכיו, כמו שכתוב (קהלת ח): "תקמת אדם תאיר פניו":

רש"י על בראשית פרק א פסוק א

בראשית ברא - אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני כמ"ש רז"ל (ב"ר) בשביל התורה שנקראת (משלי ח) ראשית דרכו ובשביל ישראל שנקראו (ירמ' ב) ראשית תבואתו

יום א' - אור

רש"י על בראשית פרק א פסוק ד

ירא אלהים את האור כי טוב ויבדל - אף בזה אנו צריכין לדברי אגדה (חגיגה יב) ראהו שאינו כדאי להשתמש בו רשעים והבדילו לצדיקים לעתיד לבא.

יום ב' - מחלוקת

רש"י על בראשית פרק א פסוק ה

יום אחד - לפי סדר לשון הפרשה היה לו לכתוב יום ראשון כמו שכתוב בשאר הימים שני שלישי רביעי למה כתב אחד לפי שהיה הקב"ה יחיד בעולמו שלא נבראו המלאכים עד יום ב' כך מפורש בב"ר:

רש"י על בראשית פרק א פסוק ז

מעל לרקיע - על הרקיע לא נאמר אלא מעל לרקיע לפי שהן תלויין באויר ומפני מה לא נאמר כי טוב ביום שני לפי שלא היה נגמר מלאכת המים עד יום ג' והרי התחיל בה בשני ודבר שלא נגמר אינו במלואו וטובו ובשלישי שנגמרה מלאכת המים והתחיל וגמר מלאכה אחרת כפל בו כי טוב ב' פעמים אחת לגמר מלאכת השני ואחת לגמר מלאכת היום:

יום ג - שעשוע

רש"י על בראשית פרק א פסוק יא

עץ פרי - שיהא טעם העץ כטעם הפרי והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי ולא העץ פרי לפיכך כשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם היא על עוונה ונתקללה (ס"א אינו ודו"ק):

יום ד - דיבור והקשבה

רש"י על בראשית פרק א פסוק טז

מאורות הגדולים - שוים נבראו ונתמעטה הלבנה על שקטרגה ואמרה א"א לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד:

יום ה' - מלך חפץ בחיים

רש"י על בראשית פרק א פסוק כ

נפש חיה - שיהא בה חיות:

שרץ - כל דבר חי שאינו גבוה מן הארץ קרוי שרץ. בעוף כגון זבובים בשקצים כגון נמלים וחיפושים ותולעים ובבריות כגון חולד ועכבר וחומט וכיוצא בהם וכן הדגים:

רש"י על בראשית פרק א פסוק כא

התנינם - דגים גדולים שבים ובדברי אגדה (פרק הספינה) הוא לויתן ובן זוגו שבראם זכר ונקבה והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא שאם יפרו וירכו לא יתקיים העולם בפניהם. התנינם כתיב:

יום ו - ענוה

רש"י על בראשית פרק א פסוק כו

נעשה אדם - ענותנותו של הקב"ה למדנו מכאן לפי שהאדם הוא בדמות המלאכים ויתקנאו בו לפיכך נמלך בהן וכשהוא דן את המלכים הוא נמלך בפמליא שלו שכן מצינו באחאב שאמר לו מיכה (מלכים א' כב) ראיתי את ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו וכי יש ימין ושמאל לפניו אלא אלו מימינים לזכות ואלו משמאילים לחובה וכן (דניאל ד) בגזירת עירין פתגמא ובמאמר קדישין שאלתא אף כאן בפמליא שלו נטל רשות א"ל יש בעליונים כדמותי אם אין כדמותי בתחתונים הרי יש קנאה במעשה בראשית:

נעשה אדם - אע"פ שלא סייעוהו ביצירתו ויש מקום למינים לרדות לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן ואם כתב אעשה אדם לא למדנו שהיה מדבר עם בית דינו אלא עם עצמו. ותשובתו כתובה בצדו ויברא את האדם ולא כתיב ויבראו:

שמחה ונתינה

רש"י על בראשית פרק ו פסוק ו

ויתעצב - האדם: אל לבו - של מקום עלה במחשבתו של מקום להעציבו זהו תרגום אונקלוס